

Årsrapport 2012

Fra Statskog Fjelltjenesten
Til Midtre Nordland Nasjonalparkstyre

Saltfjellet-Svartisen Nasjonalpark
Gåsvatnan Landskapsvernområde
Saltfjellet Landskapsvernområde
Storlia Naturreservat

Kristian Sivertsen, Statskog Fjelltjenesten

Oppsyn: Kontroll/tilsyn, informasjon mv

Statskog Fjelltjenesten har i 2012 hatt ca 120 besøk i Saltfjellet-Svartisen NP med tilgrensende verneområder. Lengden på feltoppdragene varierte fra noen timer til flere dager. Dette er innsats knyttet oppgaver som oppsyn og skjøtsel av verneområdet . Fjelltjenesten har i tillegg en rekke andre oppdrag som krever oppsynsaktivitet i samme området. Det kan være jakt- og fiskeoppsyn for Statskog, oppsyn på statens grunn, jervregistrering, fjellrevregistrering, kongeørnregistrering. Dette er en kombieffekt som Fjelltjenesten har.

Det har vært brukt helikopter 2 ganger av Fjelltjenesten i 2012 på sommeren. Dette for å få gjennomført diverse skjøtselstiltak, transport og oppsyn. Vinterstid er det snøscooter som blir brukt ved transport, registreringer og oppsyn. På barmark utfører en oppsyn og skjøtsel til fots.

Fjelltjenesten har deltatt på møter med forvaltningsmyndighet, reinbeitedistikt , politi og turistforeningene vedrørende verneområdene. Fjelltjenesten har også deltatt på flere befaringer med nasjonalparkforvalterne og medlemmer i midtre nordland nasjonalparkstyre.

Lappule i Tollådalen april 2012. Foto: Kristian Sivertsen

Informasjon/skilt

Det er i 2012 byttet ut løveskilt i Gåsvatnan LVO på Beiarfjellet og NP skilt i Austerdalen i Rana og i Ramskjelldalen i Beiarn.

De fleste av informasjonstavlene er kontrollert i løpet av året. Ny informasjon bør lages ved de mest besøkte innfallsportene. En mer lokal informasjon og et kart som viser det området som du skal inn i.

I 2012 er det laget et infopunkt ved nasjonalparksenteret på Storjord. Her er alle verneområdene Som midtre nordland nasjonalparkstyre forvalter presentert med ny informasjon. Ved Storvollen er det et infopunkt som er i svært dårlig forfatning. Her burde en gjøre noe med tanke på hvor mye midler som er brukt ved rundturløypa Granneset –Bredek-Stormdalen. Ved Polarsirkelsenteret burde det også komme ny informasjon med tanke på at det er ca 150.0000 bsøkende hvert år.

Nytt informasjonspunkt ved nasjonalparksenteret på Storjord. Foto: Jim T Kristensen

Brudd på verneforskrift

Det er avdekt tre brudd på verneforskrift i år. Et av bruddene er bygging av nytt tilbygg på hytte uten dispensasjon. Dette er i Saltfjellet-Svartisen NP. De to andre bruddene er bruk av ATV i Gåsvatnan LVO uten gyldig dispensasjon. Sakene er anmeldt.

Trua arter

Overvåkning av jerv og fjellrev gjennomføres etter egne nasjonale overvåkningsprogram. 2012 ble ikke et smågnagerår som 2011. Det førte til at det ikke ble noen ynglinger av fjellrev på Saltfjellet. Det ble ikke registrert noen ynglinger av jerv, men forholdene for registrering var vanskelig med mye vind og dårlig vær.

Kongeørna hadde vanskelige forhold i år hvor flere par lå på reir i april/Mai men hekkingen ble mislykket. Mye dårlig vær på vårparten kan være en forklaring til at det kun ble registrert 1 vellykket hekking. Jaktfalk hadde 4 vellykkede hekkinger. Registreringer på fugl legges inn i artsobs. Våren 2012 oppholdt en bjørn seg i området Raudfjellet-Bolnatind. Den ble sett av skiløpere ved Bolnatind og Fjelltjenesten Kom på ferske spor ved Saratuva i Rana.

Fjelltjenesten ved ferske bjørnespor ved Saratuva.

Foto: Kristian Sivertsen

Gaupe i Bjøllådalen. *Foto: Kristian Sivertsen*

Motorferdsel

Motorferdsel i verneområdet på snødekt mark forgår i all hovedsak av Fjelltjenesten og reindrifta. Annen motorferdsel kan være hytteeiere som har dispensasjon ,Røde kors på kjentmannsturer, turistforening med transport, rovviltkontakter eller SNO ute på Kadaver dokumentasjon eller rovviltregistreringer.

I verneområdet er det noen problemområder når det gjelder scooterkjøring. På sørsiden av parken er det området Ørtfjellet-Kuhaugfjellet i Rana hvor det kjøres mye. I 2012 har også Glomdalen i Rana blitt et område med mye ulovlig kjøring. På nordsiden er det området rundt Jarbrudalen i Saltdal og området rundt Tellingene i Beiarn som peker seg ut. Fjelltjenesten har hatt flere oppsynsturer i disse områdene men uten å stoppet noen for ulovlig kjøring.

I april-mai var det en lengre leteaksjon på Beiarnfjellet etter en savnet skiløper. Dette førte nødvendigvis til mer scooterkjøring enn vanlig i Gåsvatnan LVO.

Når det gjelder barmarkskjøring er det reindrifta som utfører mesteparten av dette under slakting eller sanking av rein.

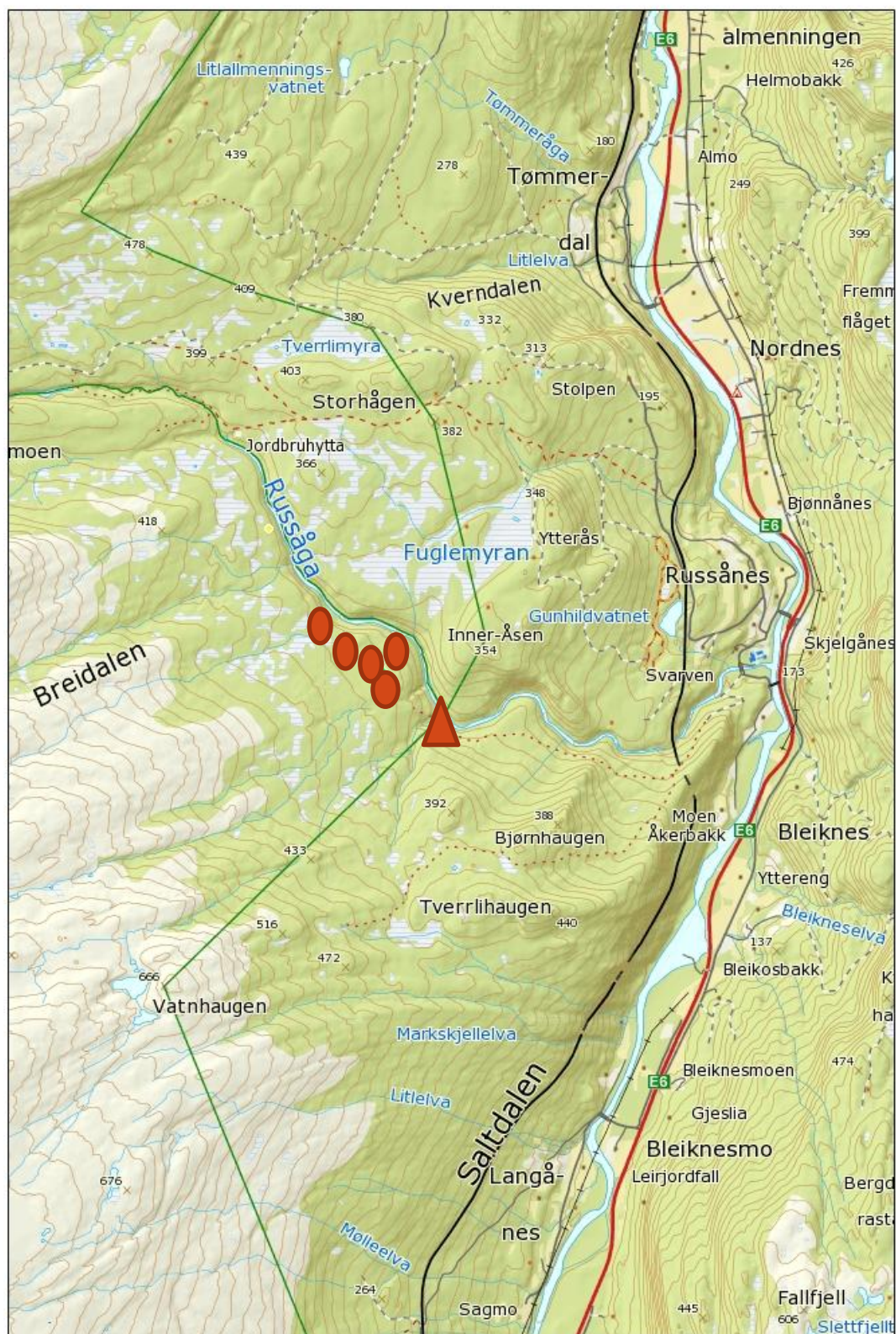
Kulturminner

I 2011 ble det i Jarbrudalen vest for Russåga funnet en stubbe av furu hvor det var hogd flere hugg med øks på hver side. Bildet av denne stubben ble sendt til personer som kanskje kunne vite hvilket kulturspor dette var, men det kom ingen entydige svar. I 2012 har man kartlagt området litt bedre og det ble da funnet flere stubber i området med samme type hugg. Det er også rester av en gammel bro i dette området. Se egen rapport.

Stubbe av furu i Jarbrudalen med øksehugg på sidene. Foto: Kristian Sivertsen

Kart som viser hvor det ble funnet kulturspor i trær i Jarbrudalen. Sirkler viser hvor det ble funnet stubber, trekant er rest av gammel bro.

Rester av gammelt reingjerde ved Bukkhaugen. *Foto Kristian Sivertsen*

Gammel spade ved Inner Bredek. *Foto Kristian Sivertsen*

Forsøpling

Når det gjelder forsøpling i verneområdet er det i all hovedsak området fra Stokkalia i sør til lønsdal i Nord i tilknytning til ny E6, gammel E6 og jernbane.

Plastbånd ved reingjerde i nærheten utløp Navnlausdalen mot Semska. Foto: Jim T Kristensen

Rapport/status bestilte tiltak 2012

Slått Bredek

Det ble i 2010 utarbeidet en skjøtselsplan for innmarka ved fjellgårdene Bredek, Inner-Bredek Stormdalen og Granneset. Her konkluderte en med at all innmark ved Bredek måtte slås hvert år hvis en skulle forhindre mer gjengroing. Fjelltjenesten har Slått disse åkrene i 20 år men rullert slik at ca 1/3 ble slått hvert år.

Denne skjøtselsplanen gjorde sitt til at det ble bevilget 270.000 kr for å få gjort en mer omfattende slått og skjøtsel av området.

Fjelltjenesten har brukt ca 350 timer på skjøtsel av området rundt Bredek i 2012. Det er kjøpt inn en større slåmaskin med venderive, noe som førte til at slåttene ble mer effektive. Høyet må enda kjøres ut manuelt med vogn. Grøfter er tatt opp, skog er ryddet fra åkerkanter, gammel kjerrevei mot Tespa er ryddet.

Det gjenstår enda mye rydding av vegetasjon og grøfting før området er restaurert.

Det er påbegynt rydding av skog på innmark ved Stormdalsgården. Her er det mye skog, kjerr som må ryddes før man kan starte en eventuell slått.

Det er også utført en befaring ved tuftene av en gammel fjellgård i Tverrådalen i Beiarn. Her er det lite igjen av opprinnelig innmark og tufter pga gjengroing. Se egen rapport.

Fjelltjenesten utfører slått ved Bredek. Foto: Kristian Sivertsen

Fjelltjenesten utfører slått ved Bredek. Foto: Kristian Sivertsen

Fjelltjenesten rydder skog på innmark ved Stormdalsgården. Foto: Kristian Sivertsen

Vedlikehold/drift av åpne husvær,anlegg

Stormdalsgården

Generelt tilsyn og skjøtsel. Utlå er i dårlig forfatning, i 2013 bør ha en befaring med kyndig person angående om det er stokker som må skiftes ut. Stokkene ved trekkbåtsystemet bør skiftes ut i 2013.

Fjelltjenesten tar inn trekkbåten i Stormdalen før vinteren. Foto: Kristian Sivertsen

Granneset

Innmarka er slått, det er ryddet mye vegetasjon rundt hus og låve. Huset er beiset, det er gjort en ryddeskjau i kjeller på låven hvor søppel og skrot fra restaureringer er fløyet ut. Snø er ryddet av takene.

I Juli raste deler av torva på låvetaket ned. Dette pga at vorteplasten hadde løsnet på taket og torvhaldstokk var rått. Det må en større takreparasjon til på låven i 2013.

Helgeland museum eier husene ved Bredek og også her er låven i dårlig forfatning. Dette har ført til at Statskog og Helgeland museum har søkt om midler for en felles reparasjon av begge låvene i 2013.

Granneset. Foto: Kristian Sivertsen

Låven ved Granneset med takskader. Foto: Kristian Sivertsen

Inner-Bredek

Snø er ryddet av hytte og trippella. Noe vegetasjon er ryddet ved la. Beis er fraktet opp og hytta beises i 2013.

Store snømengder ved Inner Bredek.

Foto:Kristian Sivertsen

Bjerkbua, Bjøllådalen

Det vil i 2013 bli satt opp en levegg ved inngangsparti som tidligere og ordnet mer ved.

Pikhåghytta

Utedo er i dårlig forfatning pga store snømengder her. Det må i 2013 kjøres inn mer ved.

Glomdalshytta

Det er ikke gjort noe med fundamenteringen på hytta i 2012. Det har vært en befaring hvor Statskog må bestemme seg for hva en skal gjøre for å få hytta på rett fundament. Egen rapport.

Bukkhaugbua

Drift og vedlikehold. Fjelltjenesten har et samarbeid med Alberthaugen skole i Bodø hvor de utfører enkle arbeidsoppgaver ved noen av Statskog husvære. I år har de hjulpet til med vedskjau og beiset bua.

Steinstua ved N Bjøllåvatn

Det ble fraktet inn fem sekker med ved til steinstua i vinter. Da vi var der i høst var det enda ved igjen så det har ikke gått mye ved her i 2012. Den ene takåsen som er nederst på bygget mot vest er knekt i begge ender og tro er også ødelagt her. Det samme gjelder nesten alle vindskibord. snøen har ødelagt dette og det bør utbedres i 2013.

Takskader ved steinstua N Bjøllåvatn. Foto: Kristian Sivertsen

Steinstua ved Krukki

Her har torva begynt å skli ned fra taket. Vorteplast har løsnet øverst på taket. Torvhalds-stokker er ikke råtne men dette bør utbedres i 2013. Et glass i ruta er knust og må skiftes.

Torva har seget ved Steinstua Krukki. *Foto: Kristian Sivertsen*

Kvitsteinelvkøta

Mer torv på køta i 2013 samt ordne litt mer ved.

Kartlegging av kjøreskader fra reindriften

I 2012 ble det prioritert å kartlegge kjøreskader fra reindriften i Glomdalen i Rana. Glomdalen er svært kupert og krevende for terrengkjøretøy. Det er 2 hjuls motorsykler som brukes her og det fører til at kjøreskadene blir større enn ved bruk av firhjuling.

Området fra Glomdalsvatnet og opp mot Pikhaugan har store kjøreskader på myrene. Egen rapport.

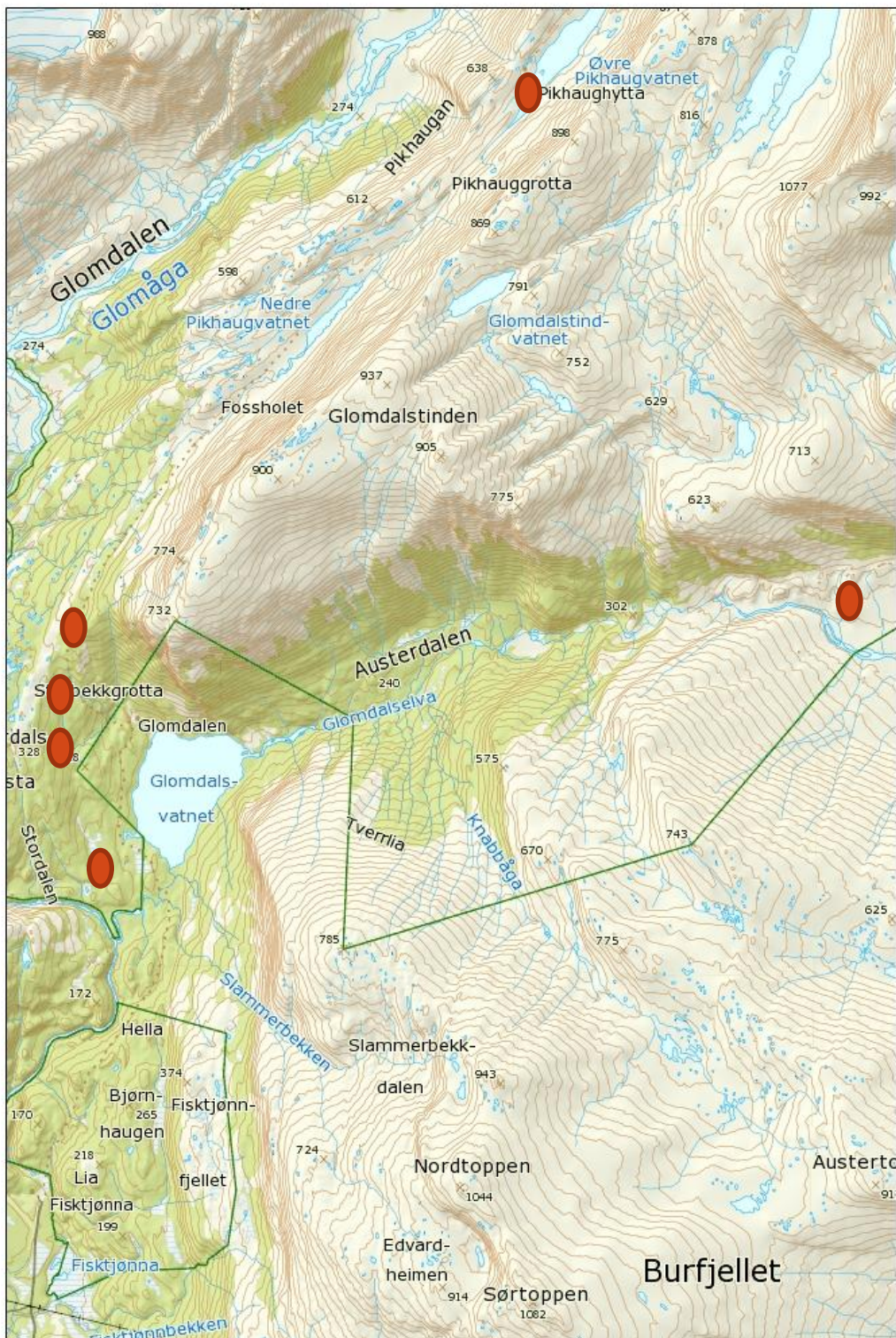

Kjøreskader i Glomdalen. Foto: Kristian Sivertsen

Avvirkning av granplantefelt i Storlia NR

Det ble for 2012 bevilget 50.000kr av forvaltningen til en oppstart på avvirkning av granplantefeltet som ligger lengst nord i Storlia NR. Før avvirkningen tok til skulle forvaltningen avklare på hvilken måte avvirkningen skulle foregå. Det er gjennomført møte mellom grunneierne, forvaltning og fjelltjenesten. saken skal nå fremlegges for styret for endelig avgjørelse.

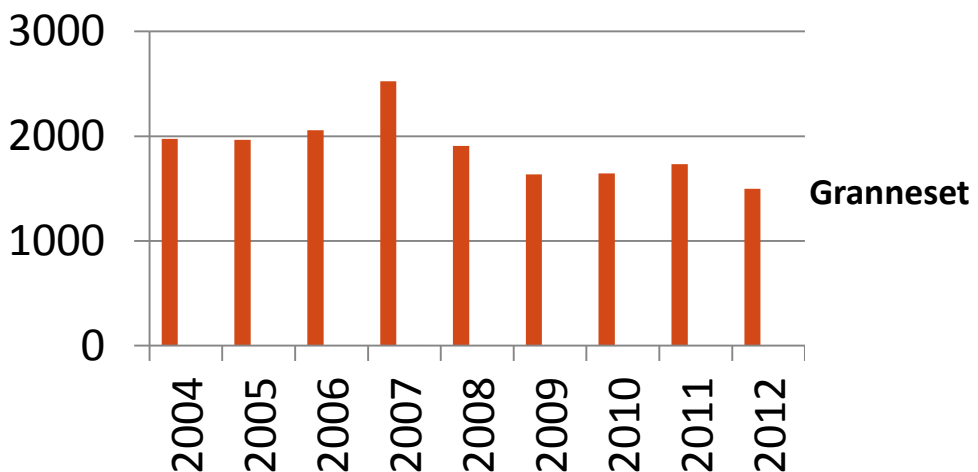
Kart som viser kjøreskader fra reindriften i Glomdalen i Rana.

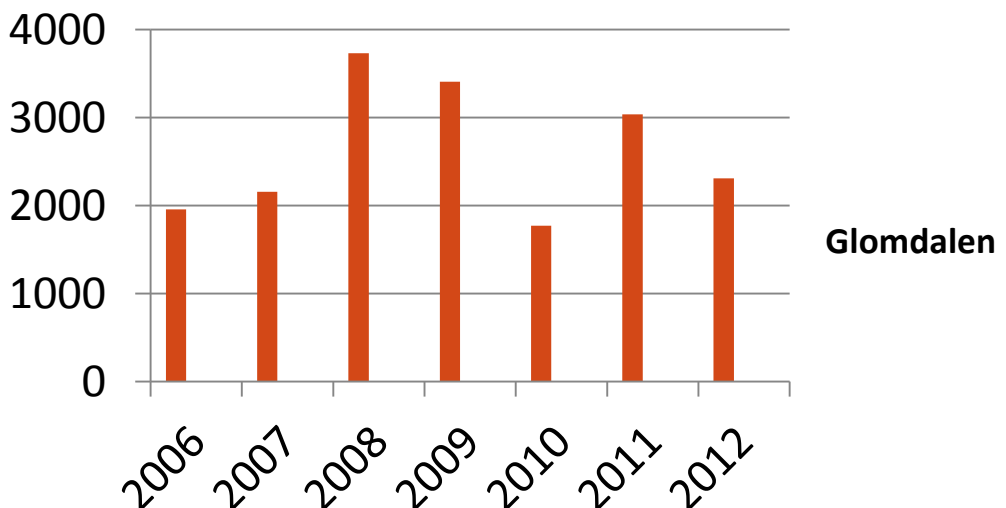
Ferdselstellere

Det har i 2012 vært utført ferdselstillinger ved fire steder i verneområdet. Det er ved Tverrådalen i Beiarn, Glomdalen, Austerdalsisen, Granneset i Rana. Det er tellematte i Tverrådalen og ved Granneset. I Tverrådalen har denne ikke fungert i år. Tellemattene teller kun et absolutt minimum av ferdsel. I Glomdalen og ved Austerdalsisen har man Eco-counter. Disse er litt mer kompliserte på hvordan de teller i forhold til tellemattene så det er ikke like enkelt å sammenlikne slike tall. Ved Austerdalsisen har man i 2012 ca 4300 besøkende registrert ved Eco counter mens det i 2011 var ca 4000 besøkende. pers med.

Ved Granneset har det ligget tellematte siden 2004. Tallene har gått noe ned de siste årene og årsaken til dette vites ikke. Vi har inntrykk av at ferdselen har vært stor også de siste årene. Det høye antallet i 2007 henger nok i hop med at Bredek ble tatt mer i bruk. Kunne vært interessant med en Eco-counter i tillegg her for å sammenlikne tallene.

I Glomdalen har det stått Eco counter siden 2006. Her har tallene variert noe. I 2006 ble den satt ut litt sent på sommeren og i 2010 ble det feil på telleren, det er nok årsaken til de lave tallene.

Varde bygging ved Polarsirkelsenteret

Det er i 2012 gjennomført en befaringsreise med eiere/ drivere av senter, forvaltning, Statskog som grunneier og Fjelltjenesten. Drivere kunne fortelle at det er ca 150000 mennesker som stopper ved polarsirkelsenteret hvert år. Diverse anlegg og krigsminnesmerker er ødelagt av hærverk den siste tiden. Vardebyggingen har økt i omfang hvor det nye er at det blir skrevet navn i terrenget med stein. Eiere/drivere vil gjerne rydde opp i dette men er usikre på hva de skal gjøre. Man burde nok ha mer informasjon og en aktivitet som får turistene bort fra dette med vardebygging.

Steinskriving ved Polarsirkel-Senter. Foto: Kristian Sivertsen

Befaring ved Polarsirkelsenter. Foto: Kristian Sivertsen

Fjerne gamle bruelementer i Tespdalen

Bruelementene fra den gamle brua over storbekken i Storlia NR ble fløyet ut med helikopter.

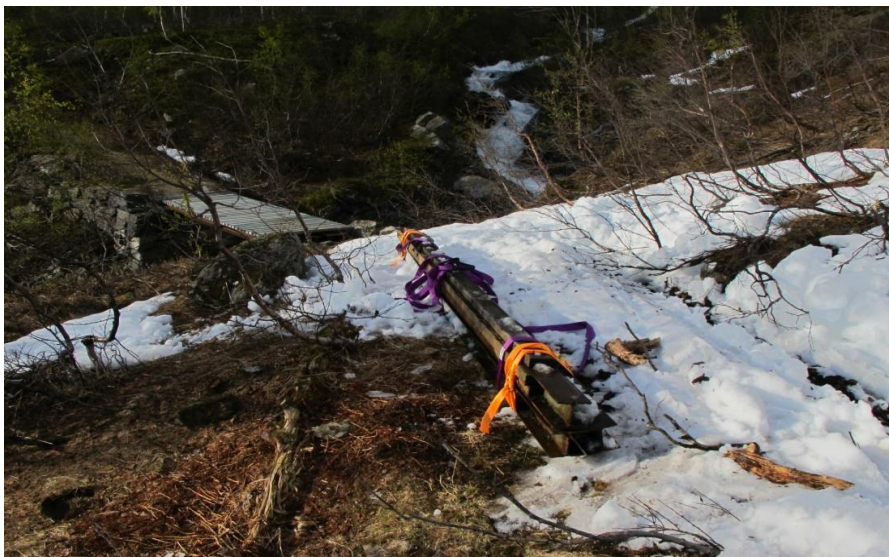

Foto: Kristian Sivertsen

Rydde sti Granneset-Stormdalen, ny stokkbru

Ei ødelagt bru ved Sløykbekken i Stormdalen er byttet ut og gammel bru er fløyet ut. Stien er ikke ryddet for vegetasjon og det trengs tre mindre stokkbruer i Stormdalen i 2013. Elva ødelegger deler av stien under flom så den bør legges litt om på et par steder.

Fjerne gammelt gjerde i Storlia

I Storlia NR er det rester av gjerde som var grense for utmarksbeite for kyr. Har påbegynt en opprydding ved turiststien. Gammel port og ståltråd er samlet i hop. Blir kjørt ut vinteren 2013. Fortsette med opprydding av gjerde i 2013.

Gjerderester Storlia NR.

Foto: Kristian Sivertsen

Se etter bygging av gjerde langs jernbanen

For å unngå reinpåkjørsler på Saltfjellet setter jernbaneverket opp gjerde mellom Sørrelva og Semska. Fjelltjenesten har i høst dokumentert at det hugges en del bjørk i forbindelse med oppsetting av gjerde. En kartlegging av denne hugsten bør gjøres i 2013.

Hogst av bjørk ved oppsetting av nytt reingjerde på Saltfjellet. *Foto Kristian Sivertsen*

Transport av ved /gass/utstyr til turistforeningens hytter

Det har i år vært transportert nødvendig utstyr til Bodø og omegn turistforenings hytter Midtistua, Tverrbrennstua, Bjellåvasstua og materialer til restaurering av stallen ved Jordbruhytta.

Rana turistforening transporterer det meste inn til sine hytter selv. Det utstyr som de ikke får transportert inn tar fjelltjenesten med ved anledning.

Transport av ved og gass til Midtistua. Foto: Kristian Sivertsen

Transport av materialer til restaurering av stallen ved Jordbruhytta. Foto: Kristian Sivertsen

Opprydding av søppel/etterlatenskaper langs gamle E6 og jernbane.

Fjelltjenesten har gått langs jernbanen ved Lønsdal og her er det rester av gamle leskjermer.
Egen rapport . Foto: Jim T Kristensen

Kartlegging av sti Tespdalen

Det ble i juni og juli foretatt en kartlegging av stien opp Tespdalen i Storlia NR. Stien har en del bløte områder som man vurderer å klopplegge. Stien brukes for å komme seg på fisketur til Tespvatnan, Krukkistua, Saltfjellstua mv.

I de senere år har reindriftas kjøring på barmark økt i Tespdalen ved at de har et anlegg oppe ved Jalggis. Da kjøres det ATV eller 2 hjuls motorsykel. Kjøreskadene langs stien er til dels svært tydelige. En annen faktor som spiller inn er kyrne som bruker Tespdalen som beite. Disse kan påtreffes helt opp til Storbekken. Inntrykket etter å ha gått stien for å kartlegge eventuelle steder for klopplegging er at det vil være vanskelig å klopplegge. Kyrne og terrengkjøretøy har ødelagt mye av stien. Se egen rapport.

Spor etter terrengkjøretøy og kyr langs turiststien i Tespdalen. *Foto: Kristian Sivertsen*

Spor etter reindriftna som kom ned Tespdalen med scooter i starten av juli.

Foto: Kristian Sivertsen

Følge aktivitet av motorferdsel ved gjeterhytte i Gåsvatnan LVO

Det har i år vært en del aktivitet ved denne hytta i forbindelse med leteaksjonen etter en savnet skiløper våren 2012. Det er ellers ingen aktivitet som er nevneverdig.

Tiltak på B-lista som ikke er gjennomført i 2012

Fjerne gamle Storoksvatnet

Fly ut søppel Blakkådalen

Rydde skog ved oppmurt vei ved steinstua Krukki

Befare Bjørnstigen, sti Nordfjorden og Straumdal

Drift informasjon/rasteplass Storvollen

Samle kunnskap om telegraflinja over Salfjellet

Øvrige tiltak/ annet

NINA, norsk institutt for naturforskning har økt antall foringsautomater i Saltfjellet i 2012 fra 3 til 6. *Foto: Kristian Sivertsen*

BOT fikk midler fra nasjonalparkstyret til restaurering av stallen ved Jordbruhytta. Arbeidet ble utført av Ivan Johannesen. Det som gjenstår i 2013 er å legge never og torv på taket.

Foto: Stein Ove Johannesen

Det er i år satt opp 41 nye skilt ved rundturløypa Granneset-Bredek. *Foto: Kristian Sivertsen*

Hengebro er reparert i Glomdalen. Foto: Hans Moasveen

NRK lagde en reportasje om Alberthaugen skole i Bodø og deres bruk av Saltfjellet-Svartisen NP. Fjelltjenesten transporterte inn NRK. Innslaget om Albert Haugen kom senere på NRK nyhetene. Foto: Kristian Sivertsen

Innspill til tiltak i 2013

Slått Bredek i et like stort omfang hvor man også fortsetter med rydding av skog ved Stormdalsgården og Inner Bredek.

Fjern gran Storlia, felt Nord, avklaringer

Ruste opp sti Stormdalen, 3 stokkbruer, nye stokker trekkbåt

Reparere skader på Steistua ved N Bjøllåvatn

Reparere tak på Steinstua ved Krukki

Rydde skog ved oppmurt vei steinstua Krukki

Reparere Låve Granneset

Fjern søppel Blakkådalen

Fjern gamle Storoksvatn

Kartlegge hogst ved nytt reingjerde Saltfjellet

Kartlegge søppel/etterlatenskaper langs gammel E6/ jernbane

Kartlegge beiteskader Storlia NR

Befare utla Stormdalen

Infopunkt trekanten Storvollen, avklaringer

Ny informasjon ved Polarsirkelsenter

Fjerne gammelt gjerde Storlia NR

Befaring Bjørnstigen- sti Nordfjorden og Straumdal